

E.J.M. Rosiera*

Van kroongetuigen en de handel in gestolen gegevens

Dat buitenlandse bankemployeees gegevens van hun werkgever stelen en die ten verkoop aanbieden aan belastingdiensten, waaronder de Nederlandse, heeft tot de nodige commotie geleid. Buitenlandse bankemployeees worden door hun cliënten met argusogen bekeken: heeft hij een pensioengat? Staat hij kort voor zijn pensioen? Dan is hij een potentiële dief.

Commotie was er niet alleen in de pers en in de vakliteratuur, maar ook aan de borreltafel. Ik trof aan die borreltafel een niet geheel onbekende inspecteur die mij de (theoretische) vraag stelde of ik zo'n bankemployee als raadsman wilde bijstaan in het overleg met de Nederlandse Belastingdienst. In mijn bravoure antwoordde ik dat eenieder recht heeft op rechtsbijstand. Dus ook een kroongetuige van de Nederlandse Belastingdienst. Na enkele spa'tjes reed ik naar huis en kreeg ik een onbestemd gevoel over mijn antwoord. In de discussie over het kopen van gestolen gegevens door de Belastingdienst is er aandacht voor de vraag of de gestolen waar wel mocht worden gekocht en tegen welke prijs. Die vergoeding zou niet zo hoog mogen zijn dat wij in Amerikaanse toestanden verzeild zouden raken. De vergelijking met kroongetuigen werd niet gemaakt.

De wettelijke kroongetuigenregeling¹ heeft betrekking op verdachten van een strafbaar feit dan wel veroordeelden, die strekt tot toezeggingen van strafvermindering in ruil voor het afleggen van een getuigenverklaring in een strafzaak tegen een andere verdachte. Deze regeling is na de commissie-Van Traa en een zeer uitvoerige parlementaire behandeling in de wet opgenomen. Een zekere analogie (getuigenverklaring en cd-rom met gegevens over niet-aangegeven bankrekeningen) dringt zich wel op, maar er zijn ook grote verschillen. Een kroongetuige is namelijk een verdachte die een strafbaar feit heeft gepleegd. Indien het strafbaar feit is gepleegd, heb ik er niet zo'n moeite mee om een, zoals ze dat in Italië noemen, pentiti bij te staan. Je begeleidt de verdachte in het onderhandelingsproces met het Openbaar Ministerie en probeert er zo veel mogelijk voor je cliënt uit te slepen. Daar is niks mis mee, lijkt mij. De gepleegde feiten liggen immers breeduit op tafel.

Met die bankemployeee ligt het wel wat anders. De bankemployeee gaat namelijk vertrouwelijke informatie van zijn werkgever openbaren aan de Belastingdienst. In de onderhandelingen met de Belastingdienst pleegt de bankemployeee vermoedelijk het delict van art. 273 Wetboek van Strafrecht². Een algemeen belang speelt hier niet, alleen de cashbonus voor de bankemployeee is van belang. Belastingheffing van individuen is geen algemeen belang in de zin van deze bepaling. Hier moet het gaan om een mogelijke calamiteit. Het missen van belastingopbrengsten over spaartegoeden van enkelen kan toch bezwaarlijk als een calamiteit worden aangemerkt. Als ik hem als raadsman terzijde sta, ben ik vermoedelijk medepleger, althans medeplichtige aan het plegen van dat delict. Daar pas ik natuurlijk voor. De uitoefening van de beroepsuitoefening heeft zijn grenzen daar waar die uitoefening tot het plegen van strafbare feiten leidt. Ik zal die bankemployeee dus geen rechtsbijstand verlenen. Het geeft te denken dat de Belastingdienst transacties pleegt waarbij een raadsman niet eens betrokken mag zijn!

De bankemployeee is dus geen kroongetuige. Hij is gewoonweg handelaar in gestolen waar.

Voormelde gedachtegang roept (nogmaals) de vraag op of de Belastingdienst wel moet meewerken aan dergelijke transacties. Er is al vaker geschreven dat de Belastingdienst zich

schuldig maakt aan heling. Toegevoegd zou kunnen worden dat hij zich schuldig maakt aan het uitlokken van het delict van art. 273 Wetboek van Strafrecht.

Sommige beweren dat de handel in de gestolen informatie van bankemployees in combinatie met de kredietcrisis ertoe heeft geleid dat het bankgeheim is 'opgeblazen'. Ik zou dan menen dat dat doel thans is bereikt. Stoppen met deze misdadige handelwijze lijkt mij geraten. Het bezoedelt het blazoen van de Belastingdienst. Doorgaan met het uitloven van betalingen voor het kopen van gestolen informatie, lokt mensen uit tot het plegen van misdrijven. Dat lijkt mij niet iets dat tot de taakuitoefening van de Nederlandse Belastingdienst moet kunnen worden gerekend.

De staatssecretaris van Financiën heeft het in zijn brief van 2 februari 2010 aan de Kamer³ over 'terughoudend beleid', 'een integere en zorgvuldig handelende overheid', 'het niet uitlokken van crimineel gedrag'. Allemaal grote woorden waaraan geen consequenties worden verbonden. De enig juiste consequentie is: de Belastingdienst betaalt niet voor gestolen informatie. Door dat eenduidig te communiceren, voorkom je dat je buitenlandse bankemployees met een pensioengat uitlokt om informatie te verkopen en daardoor een misdrijf te begaan.

Tot slot: het is natuurlijk wachten op de 'bankemployee' die een cd-rom aanlevert waarop uitsluitend gefingeerde informatie staat vermeld. De informatie staat terecht niet in de belastingaangiften vermeld. Wie bewijst dat die informatie vals/juist is? Geldelijke beloning kan het slechtste in de mens oproepen.

* Is advocaat-belastingkundige bij Thuis & Partners advocaten te Maastricht en Heerlen.

¹ Art. 44a Wetboek van Strafrecht en art. 226g t/m 226l Wetboek van Strafvordering.

² De tekst van art. 273 luidt als volgt:

'1. Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de vierde categorie wordt gestraft hij die opzettelijk

1° aangaande een onderneming van handel, nijverheid of dienstverlening bij welke hij werkzaam is of is geweest, bijzonderheden waarvan hem geheimhouding is opgelegd, bekend maakt of

2° gegevens die door misdrijf zijn verkregen uit een geautomatiseerd werk van een onderneming van handel, nijverheid of dienstverlening en die betrekking hebben op deze onderneming, bekend maakt of uit winstbejag gebruikt, indien deze gegevens ten tijde van de bekendmaking of het gebruik niet algemeen bekend waren en daaruit enig nadeel kan ontstaan.

2. Niet strafbaar is hij die te goeder trouw heeft kunnen aannemen dat het algemeen belang de bekendmaking vereiste.

3. Geen vervolging heeft plaats dan op klacht van het bestuur van de onderneming.'

³ www.minfin.nl/Actueel/Kamerstukken/2010/02/Brief_tipgeldbeleid.